

Til
Beskæftigelsesminister Mette Frederiksen
Social- og integrationsminister Karen Hækkerup
Medlemmer af Folketingets beskæftigelsesudvalg
Medlemmer af Folketingets socialudvalg

30. juni 2012

I forbindelse med de aktuelle forhandlinger om en reform af førtidspension og fleksjob vil vi gerne fra LAP – Landsforeningen af nuværende og tidligere Psykiatribrugeres side gøre opmærksom på vores ønsker og betænkeligheder i forhold til den forestående reform.

Det har længe været et ønske blandt vores medlemmer, at mulighederne for at gøre karriere, hvad angår uddannelse og lønarbejde bliver forbedret og tilpasset de behov og vanskeligheder, man møder, når og hvis man er eller har været ramt af en psykisk lidelse og oplever et mere eller mindre omfattende psykosocialt handicap.

For nogle år siden gennemførte vi for midler fra Arbejdsmarkedsstyrelsens Handicappulje en større undersøgelse blandt foreningens målgruppe om, hvordan og i hvilket omfang man oplever et psykosocialt handicap i forhold til arbejdsmarkedet, og hvordan den enkelte kan og gerne vil sætte ord på sine behov for støtte og rimelig tilpasning fra arbejdspladsens side. Sådanne behov for rimelig tilpasning (fx hvad angår indretning af arbejdsplads, kollegiale relationer, fleksibilitet m.h.t. arbejdsintensitet og arbejdstider, accept af svingende dagsform osv.) viste sig, at gå på tværs af de enkeltes specifikke diagnoser. Projektet mundede ud i en undersøgelsesrapport, en større konference og vedlagte pjece ”Mere end almindelig hensyntagen? Eksempler på inklusion af borgere med psykiske lidelser på arbejdsmarkedet”, hvor vi på side 44 – 45 fremstiller foreningens overvejelser vedrørende en kommende førtidspensionsreform: **Først skal man fredes, så skal man fristes.**

Vi vedlægger også pjecen ”Mentorer hjælper psykisk syge i job. Erfaringer og eksempler fra forsøgeprojekt med sociale mentorer”, et forsøg LAP gennemførte i samarbejde med 3 kommuner og Discus A/S for Arbejdsmarkedsstyrelsen i årene 2007 – 10. Forsøget viste, at frivillige ordninger med støtte fra en lønnet og kvalificeret social mentor for mange borgere med psykiske lidelser kan spille en afgørende rolle for, at den enkelte lykkes med sine drømme i forhold til uddannelse og arbejde. Udover frivillighedsaspektets afgørende betydning – borgeren vælger selv mentoren til – viste forsøget, at det mange har brug for, er en mentor, der har tid til samtale og kan hjælpe den enkelte med at få styr på hverdagslivet og med at finde rundt i de offentlige systemer og advokere, for at borgerens ønsker og drømme bliver lyttet til og imødekommet.

Endelig henvises til hæftet "Alle har en drøm. Erfaringer fra uddannelsesforløb for socialt udsatte", som omhandler en række kursus- og udviklingsforløb gennemført for Servicestyrelsen af et konsortium med AOF Job, University College Lillebælt, Discus A/S, SAND og LAP som aktører. Det projekt viste ligeledes, at frivillighed og en individuelt tilpasset indsats er afgørende for at udsatte borgere på overførselsindkomster, inkl. mange borgere med førtidspension grundet en psykisk lidelse, opnåede succes i deres bestræbelser for at vende tilbage til eller komme tættere på arbejdsmarkedet. (Hæftet er tidligere af Discus A/S formidlet til medlemmer af Socialudvalget).

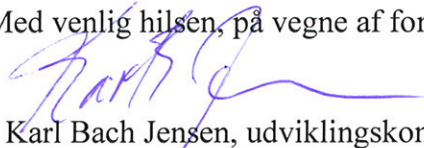
På baggrund af de indhøstede erfaringer med ovennævnte forsøg og projekter og på baggrund af vores medlemmers tilkendegivelser vil vi gerne fremhæve følgende forventninger og betæneligheder i forhold til den forestående reform:

1. Vi er absolut positivt stemt over for ideen om ressourceforløb frem for mere eller mindre velovervejede tildelinger af førtidspension, men ser meget gerne at ydelsesniveauet i forbindelse med forløbene ændres fra kontanthjælps- til dagpengeniveau. Af lovgivningen og kommende vejledninger bør det tydeligt fremgå:
 - a. at ressourceforløb skal tilbydes, planlægges og gennemføres ud fra princippet: "Intet om mig uden mig". Borgeren skal have ret til og mulighed for at være hovedaktør hele vejen igennem forløbet. Det anser vi som en afgørende forudsætning, for at det enkelte forløb kan gennemføres og blive en succes.
 - b. at der under ressourceforløb ikke må stilles krav til den enkelte om at modtage bestemte former for behandling, som vedkommende ønsker sig frabedt. Bestemmelser i sygedagpengelovgivningen tolkes som bekendt i nogle af landets kommuner på en sådan måde, at den enkelte oplever sig tvunget til at modtage uønsket behandling med psykofarmaka eller ECT, med fare for ellers at miste sit forsørgelsesgrundlag. Noget sådant må ikke kunne ske, når og hvis man tilkendes et ressourceforløb, her må retten til fuldt informeret samtykke og frivillighed i enhver behandlingsrelation fuldt ud respekteres, som en vigtig forudsætning for at forløbene lykkes.
 - c. at man under ressourceforløb får adgang til støtte fra en selvvalgt social mentor eller personligt ombud, der uden at have myndighedsbeføjelser kan assistere den enkelte med at få styr på livet og finde frem til og formulere egne ønsker og behov.
 - d. at der for og med den enkelte borger arbejdes systematisk med at beskrive ressourcer og vanskeligheder og sættes ord på behov for støtte og rimelig tilpasning i forhold til liv i egen bolig, uddannelse og arbejde. Således bliver det ikke den enkeltes evt. psykiatriske diagnose, men reelle behov, der bliver styrende for indsatsen.
 - e. at den enkelte informeres om, støttes i og opmuntres til at benytte eksisterende ordninger, såsom specialpædagogisk støtte (SPS) til uddannelse, personlig assistance på arbejdspladsen og hvis overgang til anden forsørgelse kommer på tale: muligheder for revalidering, handicaptillæg til SU mv.
2. Mange af vores medlemmer har benyttet sig af, at man med førtidspensionstildeling efter den "gamle ordning" fra før 1.01.2003 har det, der populært kaldes "frit lejde", når man vil afprøve sig selv i forhold til uddannelse og/eller lønnet arbejde, altså at man nok kan blive modregnet i pensionen eller få denne gjort hvilende, afhængig af en evt. lønindtægts størrelse, men ikke kan få pensionstildelingen frataget. Mange på den nye førtidspensionsordning afholder sig fra at uddanne sig eller søge og tage lønnet arbejde af frygt for at miste pensionstildelingen. Der bør også for førtidspensionister under den nye ordning indføres en sådan regel om frit lejde, om ikke livsvarigt, så for en længere årrække, fx 10 år.

3. Mange af vores medlemmer oplever det som stærkt diskriminerende, at de, når de bor sammen med eller bliver gift med en anden person, modregnes i pensionen. Det er et udbredt ønske, at denne modregning bringes til ophør, idet den kan forhindre, at man overhoved vælger at leve i fælles bolig.
4. Der bør i revisionen af førtidspensionslovgivningen tages højde for, at mange førtidspensionister oplever en væsentlig nedgang i levestandard, når de når folkepensionsalderen. Den eksisterende ordning med at kunne indbetale til ATP med kommunalt "dobbelt op" bidrag opleves langt fra som tilstrækkelig for at undgå en sådan indkomstsnedgang. I en tid, hvor næsten alle, der er på arbejdsmarkedet, har aftalte pensionsopsparinger, bør der ske væsentlige forbedringer i form af en automatisk indbetaling til supplerende alders-pension.
5. I forhold til den foreslåede reform af fleksjobordningen opfatter vi det som positivt, at man også med en relativt lav arbejdsevne forventes at kunne komme i betragtning. Vi stiller os imidlertid skeptiske over for de foreslåede besparelser på området, der betyder, at man som fleksjobber med en varigt nedsat arbejdsevne aldrig vil kunne op på samme lønniveau som sine kolleger. Vi opfatter forslaget som stridende imod kompensationsprincippet i dansk handicappolitik. Vi finder desuden forslaget om midlertidige tilkendelser af fleksjob 5 år ad gangen til personer under 40 år urimeligt, især når det tages i betragtning, at der med den foreslåede aflønningsform allerede er indbygget kraftige incitamenter til at søge at opnå ansættelse på almindelige vilkår. Også ved tildeling af fleksjob bør der gives frit lejde, fx i minimum 10 år med henblik på at afprøve sig selv i ordinære ansættelsesforhold.

Vi stiller os gerne fra foreningens side til rådighed med yderligere uddybning af denne henvendelse.

Med venlig hilsen, på vegne af foreningen

Karl Bach Jensen, udviklingskonsulent